

☞ Mi farbis la muron blanka vai mi farbis la muron blanke

aŭtoro Juha Metsäkallas · publikigita 2019-04-03

Translatiivartikkelini yhteydessä käytin esimerkkilauseetta

Mi farbis la muron blanka.

Esperanton adjektiivit ovat joko subjektin (*mi*) tai objektin (*la muro*) kuvauksia, *priskriboj*. Yleensä lähempänä olevan, kuten tässäkin tapauksessa: valkoinen liittyy jotenkin seinään. Koska *blanka* on nominatiivissa eikä akkusatiivissa, se ei ole seinän **adjektiiviattribuutti** (eli ”Maalasin valkoista seinää”), koska esperantossa adjektiiviattribuutin täytyy kongruoida, olla samassa sijamuodossa, pääsanansa kanssa. Mikä se sitten on?

Blanka-sanan rooli lauseessa selviää verbiä tarkastelemalla. Verbi *farbi* sisältää muutoksen joksikin toiseksi, kuten PIV:n **määritelmästä** *ŝmiri per farbo(j)* voi päätellä. Jokin siis peittyi maalilla, tulee maalatuksi. Suomen kieli käyttää tällaiseen joksikin muuttumisen ilmaisemiseen juuri translatiivia eli

Mi farbis la muron blanka : Maalasin seinän valkoiseksi.

Joku voisi ihmetellä, että hetkinen, eikö esperantossa käytetä adverbeja verbien yhteydessä, kun kerran *blanka*-sanana merkitys riippuu verbistä, kuten juuri kirjoitin. Totta, kyllä voi sanoa

Mi farbis la muron blanke.

Mutta tuopa tarkoittaa eri asiaa. Adverbinä *blanke* liittyy suoraan verbiin, kuvaa jotenkin maalaamista itseään, eikä maalaamisen kohdetta, seinää. Adverbeilla on vahva taipumus kuvata tapaa, *manieron*, miten verbi käyttäytyy. Suomessa substantiivista muodostettu adverbi ilmaistaa usein ns. tavan **adessiivilla**. Näin ollen

Mi farbis la muron blanke : Maalasin seinän valkoisella.

korostaa tekoa, maalaamista, eikä lopputulosta, valkoiseksi muuttumista. Nyt on kuitenkin huomattava, että esperanton virke sisältää mahdollisuuden, että maali oli niin huonolaatuista, ettei se täysin peittänyt seinää, vaan vanha väri jäi kuultamaan läpi. Tällöin on hyvä muistaa, että esperanton akkusatiivia käytetään myös silloin, kun suomessa tulee **partitiivi**

Bonan tagon : Hyvää päivää! (eikä akkusatiivin ”Hyvän päivän”)

Mi legas libron : Luen kirjaa (eikä akkusatiivin ”Luen kirjan”)

Näin ollen sujuvin käännös lienee

Mi farbis la muron blanke : Maalasin seinää valkoisella.

joka tekee suomenkieliselle selväksi, että seinä ei syystä tai toisesta tullut täysin valkoiseksi.

Otsikon esperantonkieliset virkkeet kääntyvät siis seuraavasti

Mi farbis la muron blanka : Maalasin seinän valkoiseksi. (akkusatiivi + translatiivi)

Mi farbis la muron blanke : Maalasin seinää valkoisella. (partitiivi + adessiivi)

Suomenkielinen kysyy tietysti tässä vaiheessa, miten sitten esperantoksi ilmaista

Maalasin seinän valkoisella. (akkusatiivi + adessiivi)

Maalasin seinää valkoiseksi. (partitiivi + translatiivi)

Hyvä kysymys, sillä esperantoksi näitä ei voi enää ilmaista pelkän blankjuuren päätettä vaihtamalla, vaan tarvitaan lisää sanoja. Näistä virkkeistä ensimmäinen, "Maalasin seinän valkoisella", korostaa, että koko seinä tuli maalattua ja maalaamiseen käytettiin valkoista maalia. Tällainen jonkin välineen, tässä tapauksella maalin, käyttö ilmaista esperantoksi usein *per*-prepositiolla

Mi farbis la tutan muron per blanka (farbo) : Maalasin seinän valkoisella.

Jälkimmäinen, "Maalasin seinää valkoiseksi", onkin sitten visainen, sillä se on edellisen vastakohta. Joko maalaamiseen meni tovi tai työ jäi kesken - tai molempia.

Mi farbadis la muron blanka : Maalaamiseen meni tovi, mutta sain seinän maalattua valkoiseksi.

Mi farbis parton de la muro blanka : Maalasin osan seinää valkoiseksi.

Mi farbadis parton de la muro blanka: Kah, mie maalasin koko päivän sitä seinää, mutta kyllä ei tullunna valamista, kun tuo mualj ol niin kehnoo □

La origina artikolo estas publikigita 2019-04-03 en la retejo **Finna bablejo**
kun rubriko "